

kredyt trendy

Raport kwartalny
Biura Informacji Kredytowej

grudzień 2016

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ

s. 3–5 RYNEK KREDYTOWY

Kredytobiorcy, zadłużenie	4
Kredytobiorcy według produktów	5

s. 6–18 KREDYTY KONSUMPCYJNE

Główne obserwacje	6
Liczba udzielonych kredytów	7
Zadłużenie, liczba kredytobiorców	8
Wartość udzielonych kredytów konsumpcyjnych	9
Rolowanie/refinansowanie kredytów konsumpcyjnych	10
Spada liczba kredytów udzielanych na niskie kwoty ..	11
Ryzyko a kwota kredytu	12
Klienci firm pożyczkowych	13
Klienci firm pożyczkowych, w porównaniu z klientami banków, są bardziej ryzykowni	14
BIK Indeks Kondycji Kredytów Konsumpcyjnych	15
Przejścia do statusu opóźnień >30 dni	16
Jakość kredytów, vintage >30 dni	17
Jakość kredytów, vintage >90 dni	18

s. 19–27 KREDYTY MIESZKANIOWE

Główne obserwacje	19
Liczba udzielonych kredytów mieszkaniowych	20
Wartość udzielonych kredytów mieszkaniowych	21
Liczba kredytobiorców, zadłużenie	22
Jakość udzielonych kredytów	23
Jakość udzielonych kredytów – tempo zmian	24
Jakość udzielonych kredytów – porównanie kredytów złotych z walutowymi	25
Jakość portfela złotowego kredytów mieszkaniowych i frankowego – przyrosty opóźnień	26
Jakość kredytów we franku szwajcarskim a kurs waluty	27

s. 30–32 KARTY KREDYTOWE

Główne obserwacje	28
Liczba wydanych kart kredytowych	29
Wartość limitów na otwieranych rachunkach	30
Liczba posiadaczy kart, w tym aktywnych	31
Limity na rachunkach kart i ich wykorzystanie	32

Początek roku na rynku kredytów mieszkaniowych był, wbrew pesymistom, obiecujący. Począwszy od maja trend zaczął się jednak odwracać, zwłaszcza oceniając liczbę podpisywanych umów kredytowych, która spada. Wartość umów, ze względu na wzrost średniej kwoty kredytu, wygląda lepiej. Po trzech kwartałach, licząc narastającą wartość podpisanych umów jest nawet nieco wyższa niż w 2015 r., ale w samym III kw. w porównaniu z III kw. 2015 r. wartość podpisanych umów była niższa i należy oczekiwać dalszych spadków kwot podpisywanych umów w IV kwartale.

Rosną natomiast kwoty należności banków z tytułu kredytów mieszkaniowych, gdyż wypłaty kredytów przewyższają spłaty, co wynika ze stosunkowo młodego wieku portfela. Rośnie liczba osób obsługujących kredyty mieszkaniowe.

Nie obserwujemy zagrożeń w spłatach kredytów mieszkaniowych, także kredytów walutowych.

W kredytach konsumpcyjnych w III kw. obserwowaliśmy kontynuację dotychczasowych trendów. Liczba udzielonych kredytów w porównaniu z 2015 r. spadała, wartość umów rosła. Nie były to jednak spadki/wzrosty znaczne. Rynek kredytów konsumpcyjnych sprawia wrażenie nasyczonego, o czym świadczy wysoki udział w udzielanych kredytach konsumpcyjnych osób kontynuujących zadłużenie po spłacie poprzedniego kredytu. Spada liczba osób obsługujących kredyty konsumpcyjne, nawet doliczając do klientów banków pożyczkobiorców z firm.

Kontynuowany jest proces stopniowego wycofywania się banków, choć nie wszystkich, z rozwijania kredytowania na niższe kwoty. Ten segment rynku i ryzyko z nim związane zagospodarowują firmy pożyczkowe. Dotyczy to zwłaszcza kredytowania osób wyka-

zujących oznaki przekredytowania, w tym osób obsługujących 10 i więcej kredytów/pożyczek.

Kontynuowane są przekształcenia na rynku kart kredytowych. Wydawnictwo kart rozwija się słabo, choć wydaje się być bardziej precyzyjnie adresowane do znanych bankom klientów. Moda na oferowanie kart w ramach cross-selingu minęła. Przy spadającej liczbie nowych kart przestała spadać, po raz pierwszy od dłuższego czasu, liczba posiadaczy kart, a liczba osób używających karty (z saldem >200 zł na rachunku karty) nawet wzrosła.

dr Andrzej Topiński
Główny Ekonomista BIK

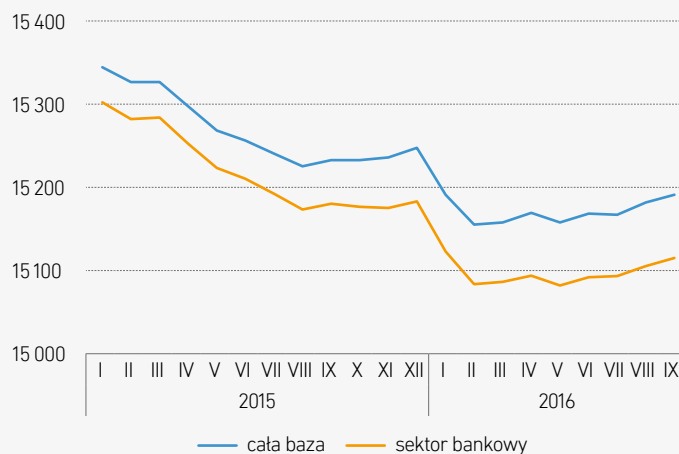
Kredytobiorcy, zadłużenie

Utrwała się lekko spadkowy trend liczby kredytobiorców przy jednoczesnym wzrostowym trendzie ich zadłużenia.

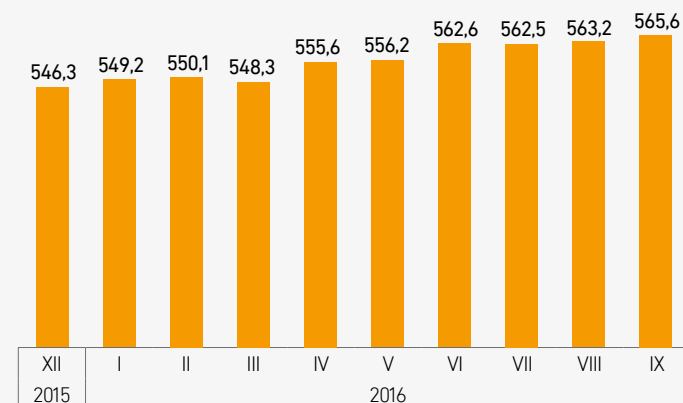
Z miesiąca na miesiąc maleje liczba osób mających zobowiązania w sektorze bankowym i firmach pożyczkowych. W trakcie III kwartału ubyło z sektora bankowego 15,6 tys. kredytobiorców. Firmom pożyczkowym współpracującym z BIK przybyło w III kwartale 9,4 tys. klientów, ale tylko co piąty z nich nie miał jednocześnie kredytu w banku. Łącznie bankom i firmom pożyczkowym ubyło w III kwartale 17,3 tys. klientów.

W III kwartale przyrost wartości portfela kredytowego w sektorze bankowym był niewielki (o 0,5% – 3 mld zł) ale wynikało to z umocnienia złotego wobec franka szwajcarskiego o 8,8 gr (2,2%). Ujemne różnice kursowe na portfelu frankowym wyniosły 3 mld zł.

Liczba (w tys.) osób posiadających kredyty/pożyczki w sektorze bankowym i pożyczkowym

Zadłużenie osób posiadających kredyt w systemie bankowym w mld. zł (łącznie ze SKOKami)

Kredytobiorcy według produktów

Stale wzrasta liczba osób obsługujących kredyty mieszkaniowe, w kredytach konsumpcyjnych, podobnie jak w I półroczu lekki spadek, w liniach kredytowych nadal pogłębiają się spadki.

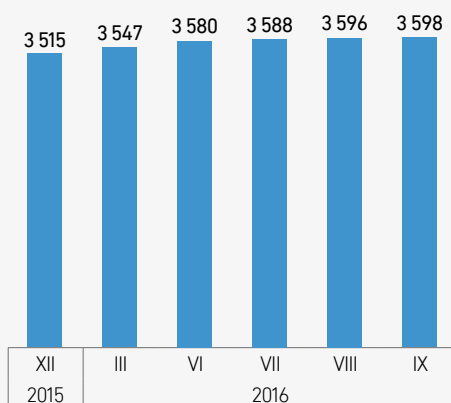
W porównaniu z grudniem 2015 r. liczba osób obsługujących kredyty mieszkaniowe była we wrześniu 2016 r. większa o 83 tys. (2,4%). Stały wzrost liczby kredytobiorców, mimo niższej liczby otwieranych rachunków, jest naturalnym skutkiem młodego jeszcze wieku portfela (spłaty niższe od wypłat).

Po spadkach w I kwartale 2016 r. liczba osób obsługujących kredyty konsumpcyjne się ustabilizowała, choć w samym wrześniu spadła o 30 tys. osób. Z danych BIK wynika, że znaczna liczba kredytobiorców refinansuje kredyty (zaciąga następny po, a nawet przed, spłatą poprzedniego).

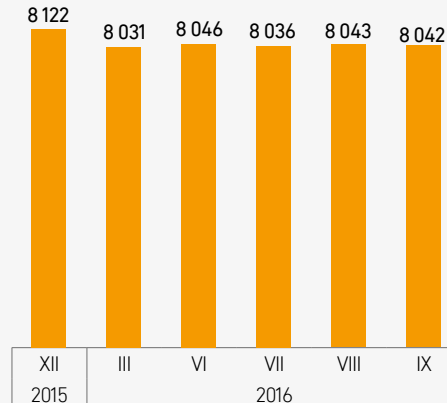
Liczba osób obsługujących karty kredytowe jest od początku roku stabilna, mimo niewielkiej liczby otwieranych rachunków (o czym będzie dalej). Spada liczba osób posiadających otwartą linię kredytową. Od początku roku ubyło 244 tys. (3,2%) posiadaczy linii kredytowych.

Liczba kredytobiorców (tys. osób)

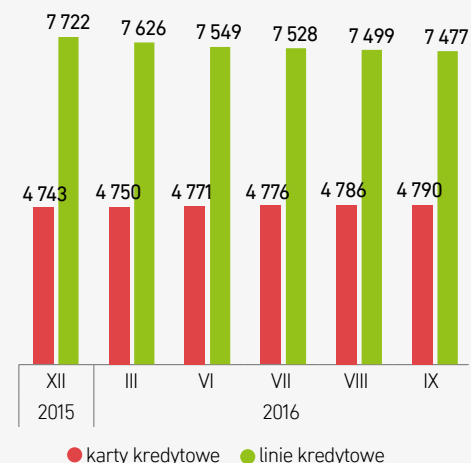
Kredyty mieszkaniowe

Kredyty konsumpcyjne

Karty i linie kredytowe

Główne obserwacje

- Na rynku kredytów konsumpcyjnych III kwartał nie przyniósł zmiany trendów. W kwartale udzielono o 4% mniej kredytów niż przed rokiem, ich wartość była zaledwie o 1% wyższa. Narastająco obraz wygląda podobnie: liczbowo niewielki, w porównaniu z 2015 r., spadek, wartościowo również niewielki wzrost.
- Maleje liczba osób obsługujących kredyty konsumpcyjne w bankach, rosnąca liczba klientów firm pożyczkowych nie rekompensuje tych spadków. Zdecydowana większość klientów firm pożyczkowych obsługuje jednocześnie kredyt w banku bądź w SKOKu.
- Rośnie poziom zadłużenia w kredytach konsumpcyjnych, mimo spadku liczby kredytobiorców i liczby udzielanych kredytów konsumpcyjnych.
- Większość kredytobiorców zaciąga nowy kredyt konsumpcyjny po spłacie poprzedniego.
- Ciągłe maleje liczba kredytów udzielanych na niskie kwoty, mimo niskiej szkodowości w tym segmencie. Spadki w najniższym segmencie kwotowym (do 4 tys. zł) są wyrównywane przez firmy pożyczkowe.
- Jakość udzielanych kredytów mierzona udziałem kredytów opóźnionych w liczbie kredytów udzielonych w kolejnych rocznikach jest dobra. Liczba kredytów konsumpcyjnych „wypadających” ze statusu regularnej obsługi w 2016 r. wykazywała tendencję malejącą. W III kwartale zaznaczył się wzrost liczby wejść rachunków do statusu 60+, 90+, w portfelach kredytów konsumpcyjnych i kart kredytowych.

Liczba udzielonych kredytów

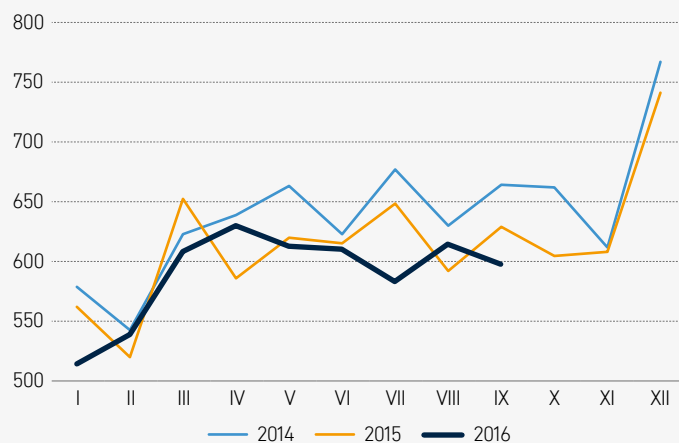
Liczba udzielanych kredytów konsumpcyjnych (ratalnych i gotówkowych) dalej spada.

W III kw. banki i SKOKi udzieliły 1794 tys. kredytów ratalnych i gotówkowych, o 4% mniej niż w 2015 roku. W III kw. br. był jeden dzień roboczy mniej. Słaby był wrzesień (przy tej samej liczbie dni roboczych) udzielono w nim 596 tys. kredytów, mniej o 5,1%.

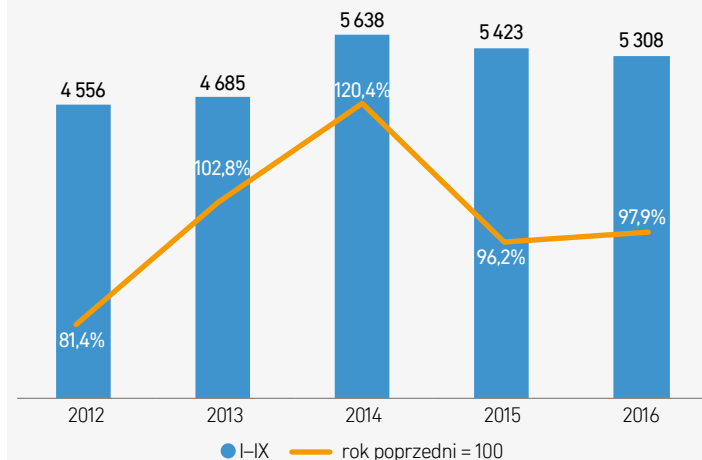
Po dziewięciu miesiącach roczna dynamika liczby udzielanych kredytów konsumpcyjnych (spadek o 2,1%) jest zbliżona do wykazywanej w poprzednim Kredyt Trendy dynamice po I półroczu.

Tendencja spadkowa liczby udzielanych kredytów zapoczątkowana w 2014 r. jest wyraźna. Widoczny na wykresie wysoki wzrost w 2014 r. liczby udzielonych kredytów wynikał z powrotu do niektórych banków kredytów ratalnych udzielanych w latach 2012 i 2013 przez powiązane z nimi firmy pożyczkowe.

Kredyty konsumpcyjne udzielone w kolejnych miesiącach lat 2014–2016 (tys. sztuk)

Kredyty konsumpcyjne udzielone w okresie styczeń–wrzesień w latach 2012–2016 (tys. sztuk)

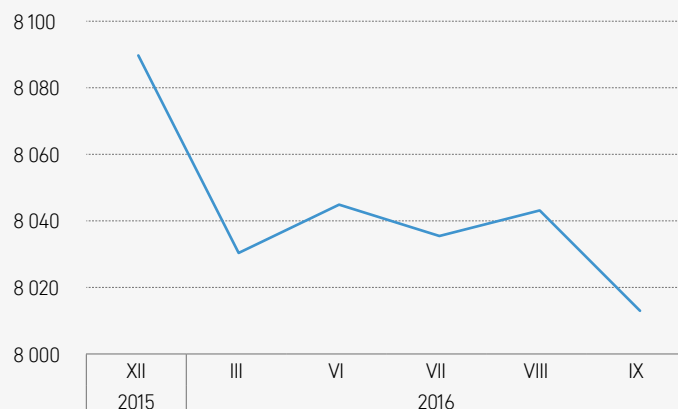
Zadłużenie, liczba kredytobiorców

Wzrost zadłużenia w kredytach konsumpcyjnych przy stabilnej w II i III kwartale liczbie osób obsługujących kredyty.

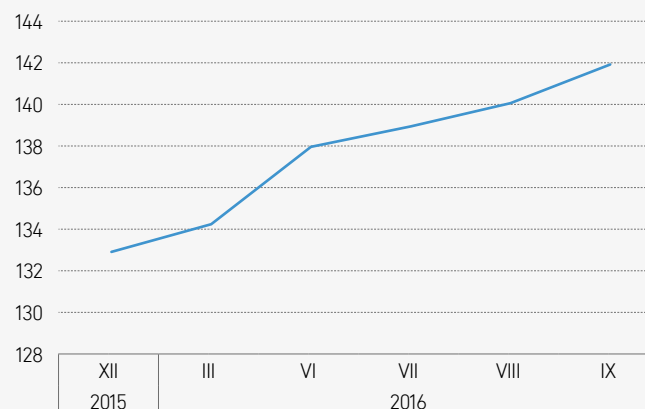
We wrześniu nastąpił spadek liczby osób obsługujących kredyty konsumpcyjne o 30 tys., po stabilnym od kwietnia poziomie. Słabe wyniki sprzedaży kredytów konsumpcyjnych we wrześniu, prawdopodobnie też w październiku, mogą oznaczać powrót tendencji spadkowych

w liczbie osób zadłużonych w tych kredytach. Natomiast stale rośnie kwota należności osób obsługujących kredyty konsumpcyjne w bankach i SKOKach.

Banki i SKOKi. Osoby (w tys.) obsługujące kredyty konsumpcyjne

Zadłużenie w bankach i SKOKach w kredytach konsumpcyjnych (mld zł)

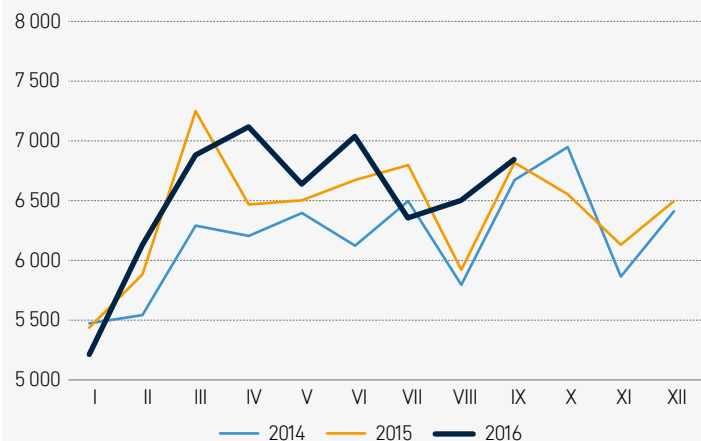
Wartość udzielonych kredytów konsumpcyjnych

Mimo niższej liczby zawieranych umów, kwoty zawieranych umów rosną z roku na rok, ale obecnie, podobnie jak raportowaliśmy po I półroczu, nieznacznie.

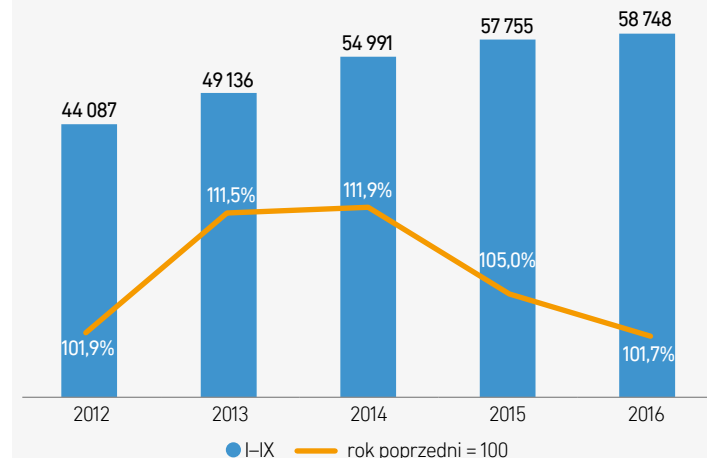
W III kwartale kwota podpisanych umów na kredyty konsumpcyjne była zbliżona (wzrost o 1%) do wyników 2015 r. W 2016 r. w III kw. był o jeden dzień roboczy mniej, w lipcu dwa dni mniej, w sierpniu jeden więcej w porównaniu z 2015 r.

W okresie styczeń – wrzesień wartość udzielonych kredytów konsumpcyjnych była wyższa niż przed rokiem o 1,7%, w trzecim kwartale r/r była wyższa także o 1,7%. Generalnie wartość udzielanych kredytów konsumpcyjnych kształtuje się na podobnym, choć ciągle na nieco wyższym poziomie, w porównaniu z 2015 r.

Wartość kredytów konsumpcyjnych (mln zł) udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2014–2016

Wartość kredytów konsumpcyjnych (mln zł) udzielonych w okresie styczeń–wrzesień lat 2012–2016

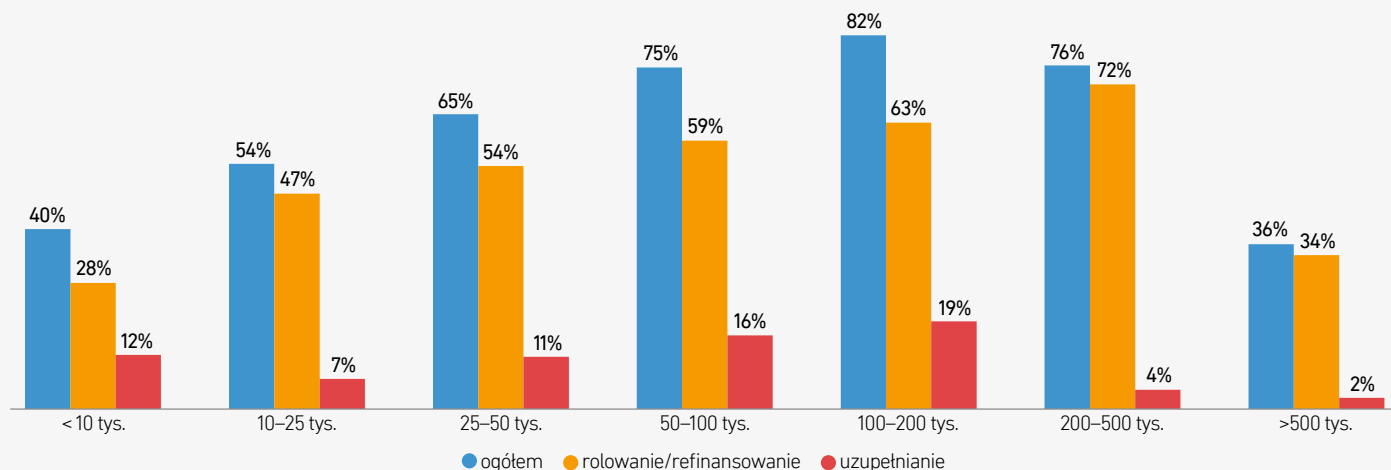

Rolowanie/refinansowanie kredytów konsumpcyjnych

Niemal połowa otwieranych rachunków kredytów gotówkowych stanowi kontynuację rachunku zamykanego. W 2015 r. banki udzieliły 3,6 mln kredytów gotówkowych z czego 1,7 mln rachunkom towarzyszyło spłaceniu innego kredytu gotówkowego w przedziale +/- 30 dni od otwarcia nowego rachunku, niekoniecznie w tym samym banku. Jeśli nowy kredyt został udzielony na kwotę przewyższającą o 20%

kwotę spłaty poprzedniego/poprzednich zobowiązań kredytobiorcy – to taką operację określamy *rolowaniem/refinansowaniem* kredytu. Jeśli kwota kredytu była niższa/równa kwotom spłaconych rachunków, operację taką określamy na wykresie jako *uzupełnianie*. Najrzadziej kontynuowane są kredyty na niskie kwoty.

Odsetek kredytów konsumpcyjnych będących kontynuacją zamkniętego kredytu konsumpcyjnego

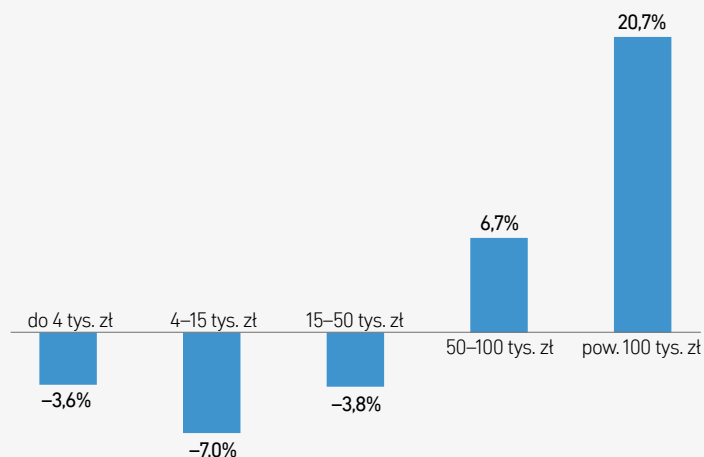

Spada liczba kredytów udzielanych na niskie kwoty

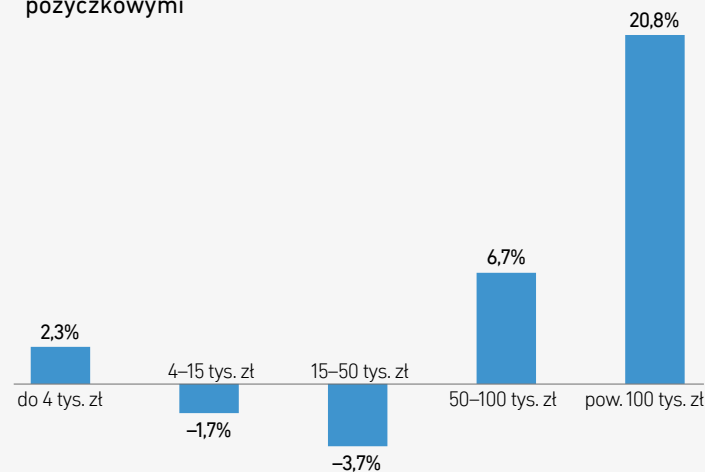
Wyraźnemu przyspieszeniu w III kw., w porównaniu z II kwartałem, uległy spadki liczby udzielonych kredytów konsumpcyjnych na niższe kwoty. W II kwartale liczby udzielanych kredytów na kwoty do 4 tys. były zbliżone do II kw. 2015, obecnie dynamika w tej grupie r/r jest ujemna i wynosi 3,6%. W wyższym segmencie kwotowym kredytów (4–15 tys. zł) w II kw. odnotowaliśmy spadek liczby kredytów r/r o 3,7%, w III kw. spadek liczby udzielonych kredytów przyspieszył do 7%.

Tylko spadki w najniższym segmencie (kredyty do 4 tys. zł) są rekompensowane wzrostami pożyczek udzielanych przez firmy pożyczkowe. Analiza całej bazy BIK (wraz z firmami pożyczkowymi) pokazuje, że uwzględniając pożyczki udzielane przez firmy pożyczkowe spada liczba kredytów i pożyczek w przedziałach powyżej 4 tys. zł. Trzeba jednak zastrzec, że jeszcze nie wszystkie pożyczki udzielone przez firmy pożyczkowe są raportowane.

Dynamiki r/r liczby kredytów konsumpcyjnych udzielonych w III kw. 2016 r. w segmentach kwotowych. Sektor bankowy (wraz ze SKOKami)

Dynamiki r/r liczby kredytów konsumpcyjnych udzielonych w III kw. 2016 r. w segmentach kwotowych. Cała baza BIK – Sektor bankowy (wraz ze SKOKami) oraz firmami pożyczkowymi

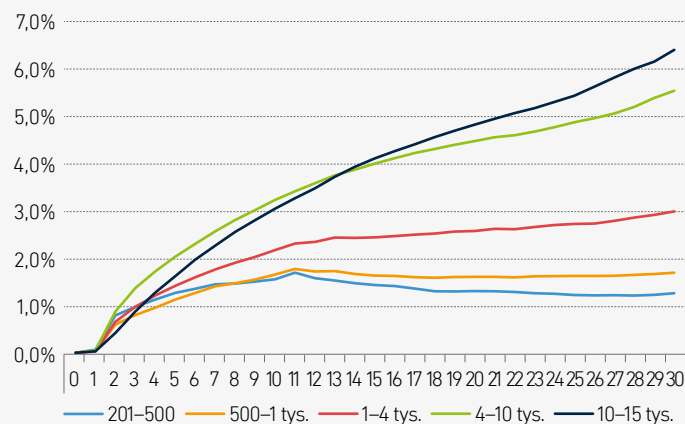
Ryzyko a kwota kredytu

Niskie wolumeny sprzedaży kredytów konsumpcyjnych na niskie kwoty nie są skutkiem wysokiego ryzyka tego segmentu rynku.

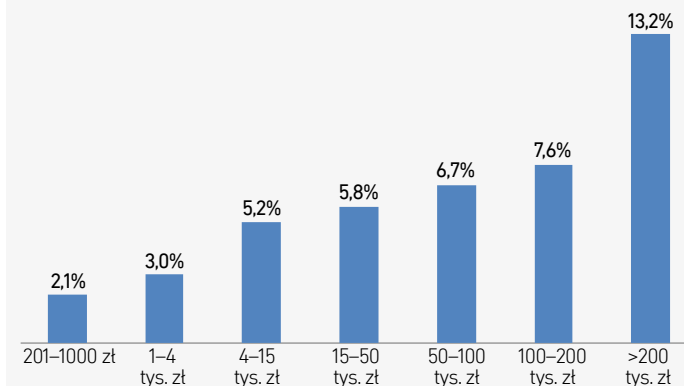
Ryzyko kredytowe rośnie wraz ze wzrostem kwoty, na którą kredyt jest udzielany. Najmniejsza szkodowość charakteryzuje kredyty na kwoty kilkuset złotych. Im wyższa kwota kredytu tym wyższa szkodowość

mierzona w trzecim roku po otwarciu rachunku. Na wykresie z lewej strony pokazujemy linie vintage rocznika 2014 w segmentach kwotowych (bez SKOKów i firm pożyczkowych). Szkodowość kredytów na kwoty do 1 tys. zł jest ostateczna gdyż rachunki te są po 30 miesiącach zamknięte. Szkodowość kredytów na wyższe kwoty będzie jeszcze rosła. W innych rocznikach trendy są podobne.

Kredyty konsumpcyjne opóźnione 30+ dni w % kredytów udzielonych w zależności od kwoty kredytu w kolejnych miesiącach po otwarciu rachunku. Rocznik 2014 w kolejnych miesiącach po otwarciu rachunku

Kredyty w przedziałach kwotowych opóźnione w obsłudze 30+ dni w % kredytów udzielonych. Stan w październiku 2016 r.

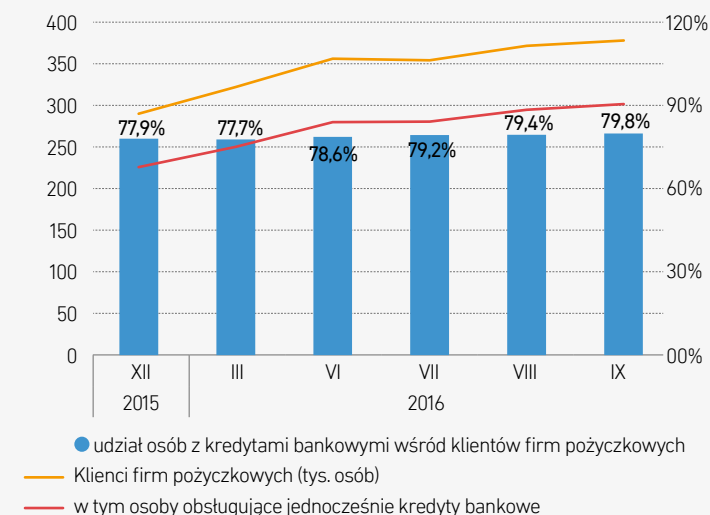
Klienci firm pożyczkowych

Wzrasta liczba osób mających zobowiązania w firmach pożyczkowych, ale osoby te zwykle obsługują jednocześnie kredyty bankowe.

W III kwartale odnotowaliśmy dalszy wzrost liczby klientów firm pożyczkowych (o 21,4 tys. osób) o tyle samo wzrosła liczba osób, które jednocześnie mają czynne kredyty w sektorze bankowym. Wynika stąd, że firmy pożyczkowe w znacznym stopniu przejmują finansowanie klientów. Może to się okazać ryzykowne. Udział klientów wspólnych sektora bankowego i pożyczkowego wśród klientów firm pożyczkowych systematycznie, choć powoli rośnie. Na koniec września 2016 r. wynosił 79,8%.

Należności firm pożyczkowych charakteryzują się znacznie wyższą, w porównaniu z bankowymi kredytami konsumpcyjnymi, szkodowością. Osoby posiadające zobowiązania jednocześnie wobec obu typów instytucji kredytowych mają zbliżony profil ryzyka do klientów firm pożyczkowych. Prezentowaliśmy takie porównanie w poprzednim Kredyt Trendy.

Klienci firm pożyczkowych (tys. osób), a wśród nich osoby jednocześnie korzystające z kredytów bankowych oraz udział osób z kredytami bankowymi wśród klientów firm pożyczkowych

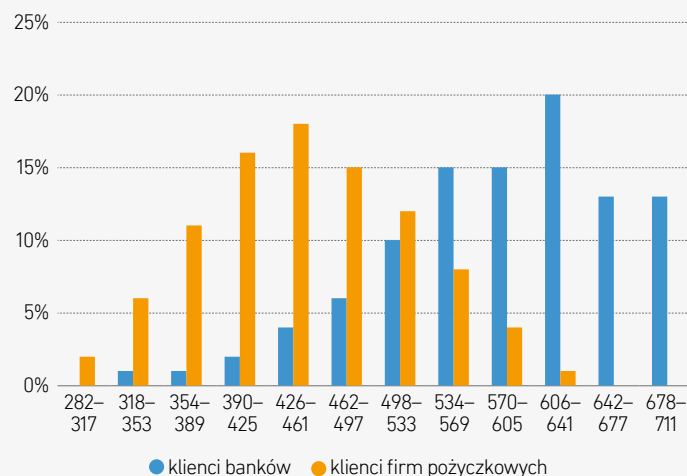

Klienci firm pożyczkowych, w porównaniu z klientami banków, są bardziej ryzykowni

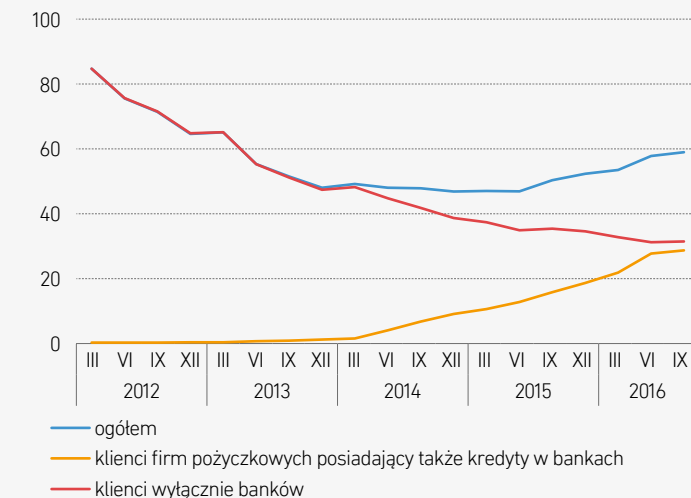
Średnia ocena punktowa (scoring) kredytobiorców bankowych wynosi 583 pkt, klientów firm pożyczkowych 423 pkt.

Firmy pożyczkowe przejmują z banków klientów nadaktywnych, takich którzy mają 10 i więcej czynnych kredytów/pożyczek. Liczba takich osób w sektorze bankowym systematycznie maleje, ale jeśli analizuje się ich łącznie z firmami pożyczkowymi ich liczba rośnie.

Rozkład scoringowy klientów banków i klientów firm pożyczkowych

Kredytobiorcy nadaktywni (posiadający 10+ kredytów/pożyczek) (w tys.)

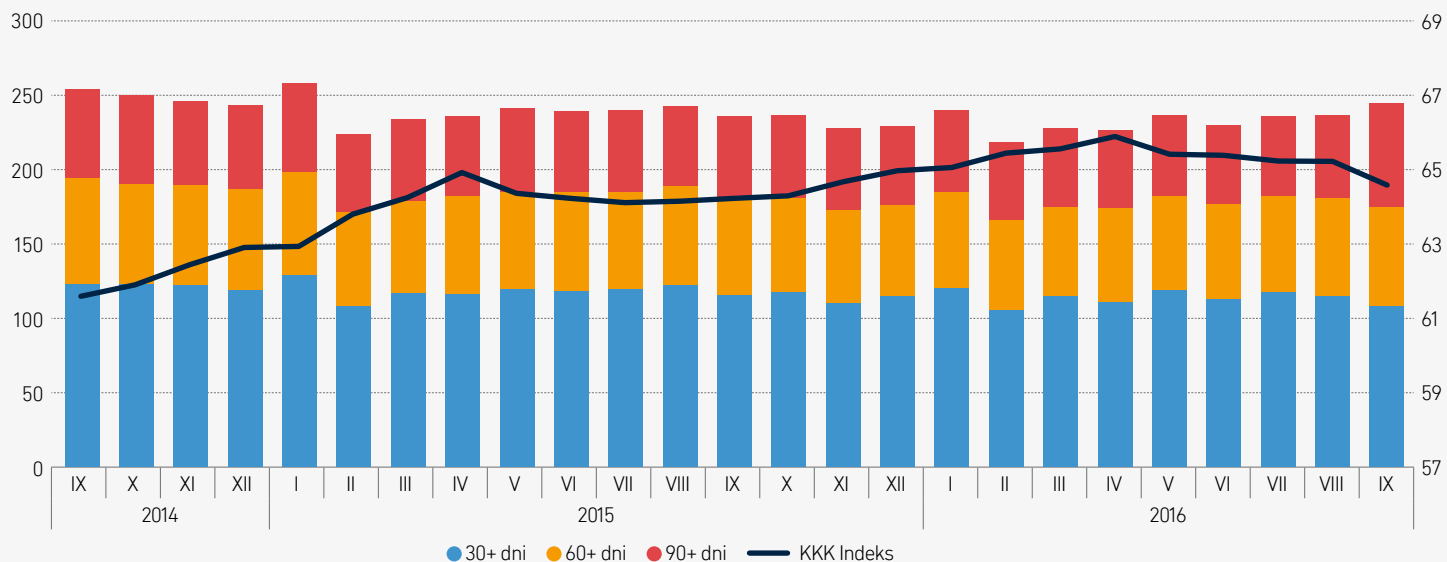
BIK Indeks Kondycji Kredytów Konsumpcyjnych

Portfele kredytów konsumpcyjnych są dobrej jakości, choć w III kw, podobnie jak w drugim kwartale, BIK Indeks Kredytów Konsumpcyjnych wykazywał tendencję spadkową.

W II i w III kwartale 2016 r. pogorszył się Indeks Kondycji Kredytów Konsumpcyjnych BIK. We wrześniu 2016 kształtował się na poziomie

64,6 pkt, o 1,1 pkt. poniżej notowań w marcu i o 0,4 pkt. poniżej notowania z grudnia 2015 r.

BIK Indeks Kondycji Kredytów Konsumpcyjnych oraz liczby (lewa skala w tys.) przejść rachunków do wyższego statusu opóźnień

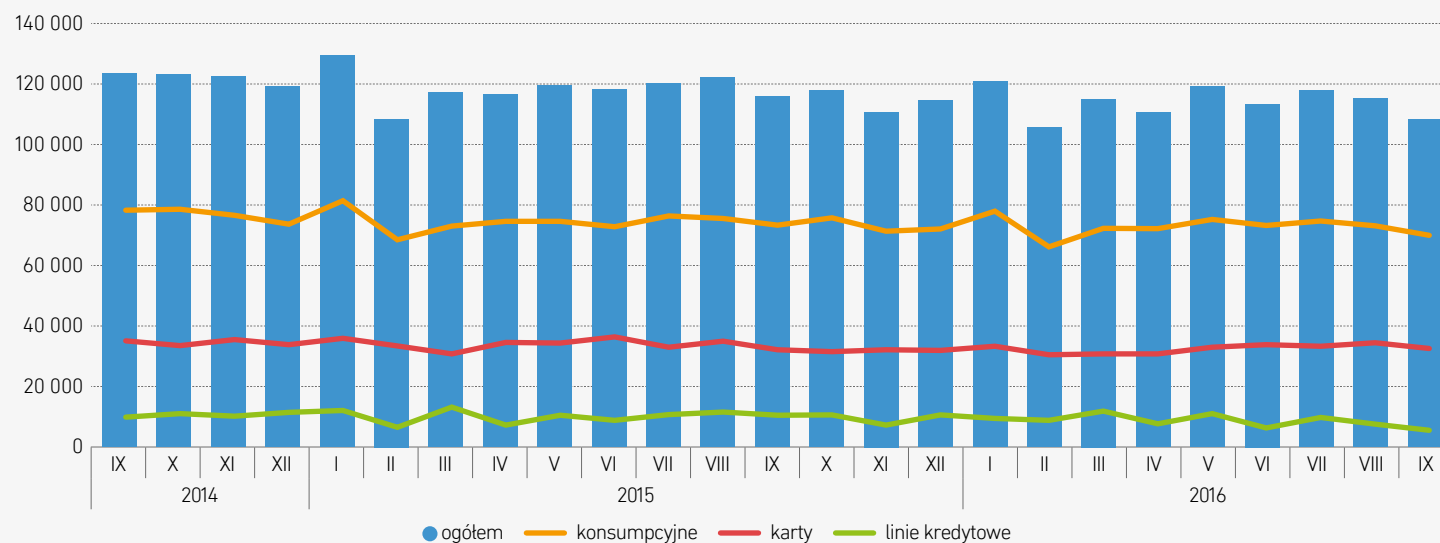
Przejścia do statusu opóźnień >30 dni

Liczba przejść ze statusu obsługi regularnej do statusu opóźniony pow. 30 dni jest na poprzednim poziomie.

Pogorszenie poziomu Indeksu nie wynika ze zwiększenia przejść ze statusu obsługi regularnej do statusu opóźniony 30+ dni. Liczba przejść w tej kategorii w ostatnich sześciu miesiącach malała, co oznacza, że mniej kredytów wchodzi we wczesne, można mieć nadzieję, przejściowe, opóźnienia. Spadek wartości Indeksu wynika, ze zwiększonej liczby przejść

do wyższych statusów (60+; 90+ dni) zwłaszcza w portfelu konsumpcyjnym i kartowym, co widać na poprzednim wykresie. Liczba przejść ze statusu 60+ dni opóźnienia do statusu 90+ dni wzrosła we wrześniu 2016 r. w porównaniu z marcem 2016 r. o 32%.

Kredyty (tys. sztuk) przechodzące w danym miesiącu ze statusu regularny do statusu opóźniony 30+dni

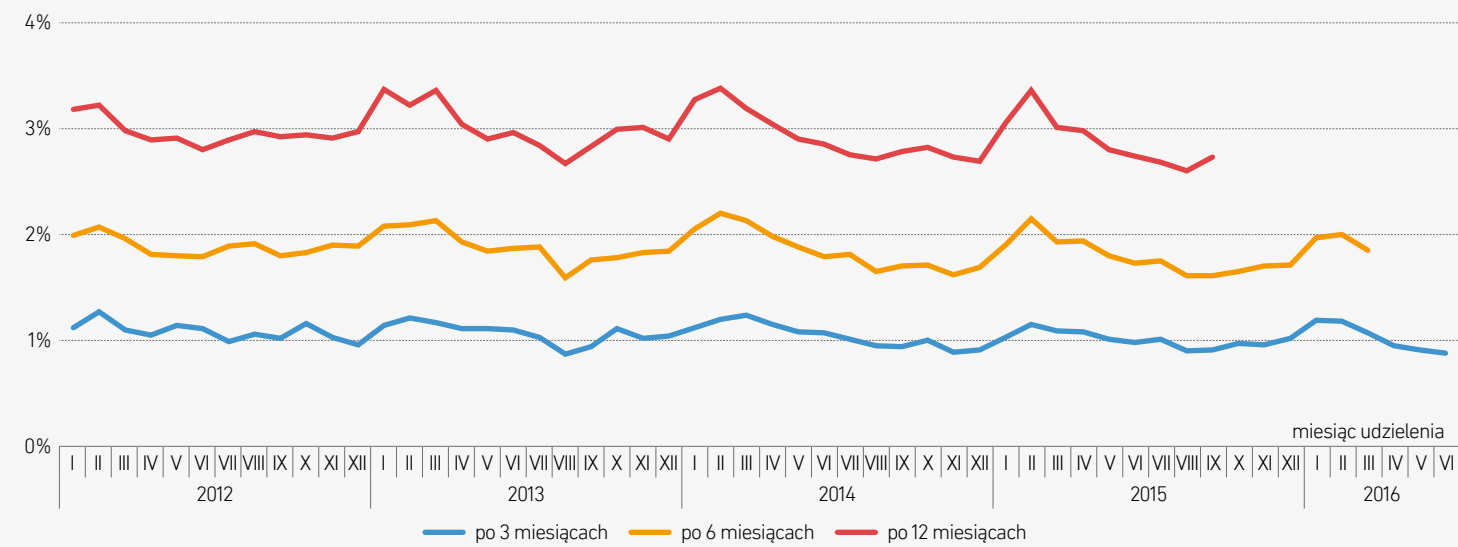
Jakość kredytów, vintage >30 dni

Dobra i stabilna jakość kredytów konsumpcyjnych udzielonych w latach 2012–2015.

Udział rachunków obsługiwanych z opóźnieniem w obsłudze powyżej 30 dni jest w portfelach wygenerowanych w latach 2012–2016 na stabilnym niskim poziomie. Choć, jak w latach poprzednich, jakość portfeli z I kwartału 2016 r. (czynnik sezonowy), jest gorsza niż z następnych. Około połowa rachunków wchodząca w miesiąc do statusu opóź-

nionych pow. 30 dni w następnym miesiącu wraca do statusu obsługi regularnej. Stąd jakość kredytowania mierzona odsetkiem rachunków w kohorcie, które w swej historii (worst ever) miały choć raz status 30+, jest prawie dwukrotnie wyższa.

Udział rachunków opóźnionych >30 dni w liczbie kredytów udzielonych w danym miesiącu

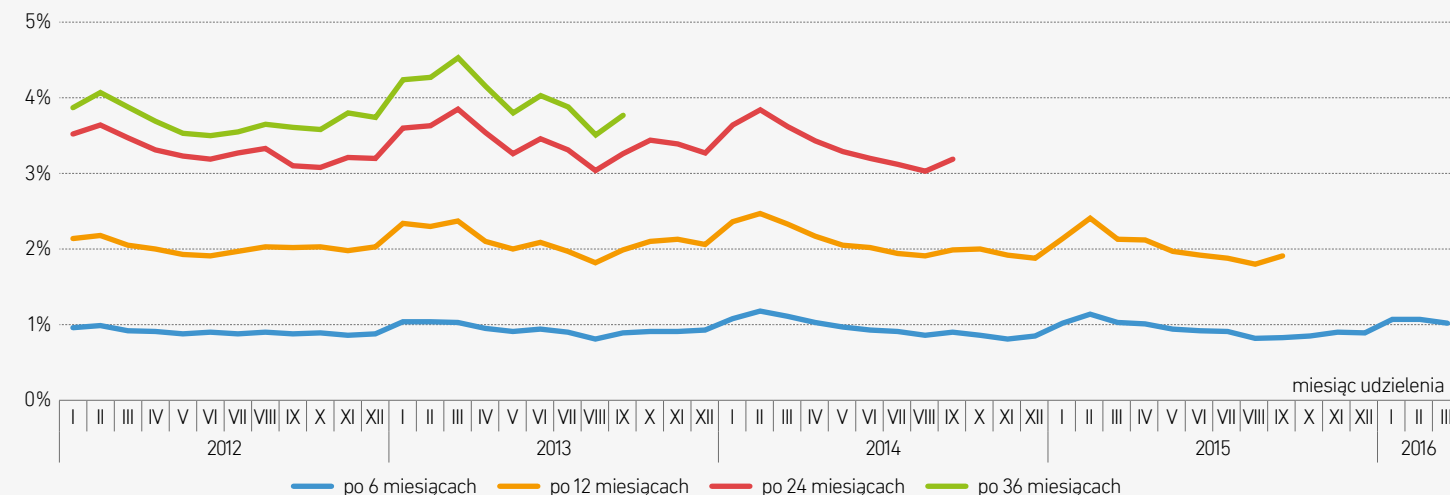
Jakość kredytów, vintage >90 dni

Jakość kredytów konsumpcyjnych udzielonych w latach 2012–2016 jest na stabilnym poziomie.

Stosując kryterium liczby kredytów w statusie 90+ odnoszonej do liczby kredytów udzielonych w danej kohorcie, szkodowość kredytów konsumpcyjnych w trzy lata po udzieleniu wynosi 4% w rocznikach 2012–2013. Obserwując tak liczoną szkodowość w rocznikach 2014–2016 zauważamy,

że kohorty te mają podobną szkodowość do roczników 2012–2013 gdy były w tym samym wieku. Prawdopodobnie finalna szkodowość roczników 2014–2016 okaże się zbliżona do roczników 2012–2013.

Udział rachunków opóźnionych >90 dni w liczbie kredytów udzielonych w danym miesiącu

Główne obserwacje

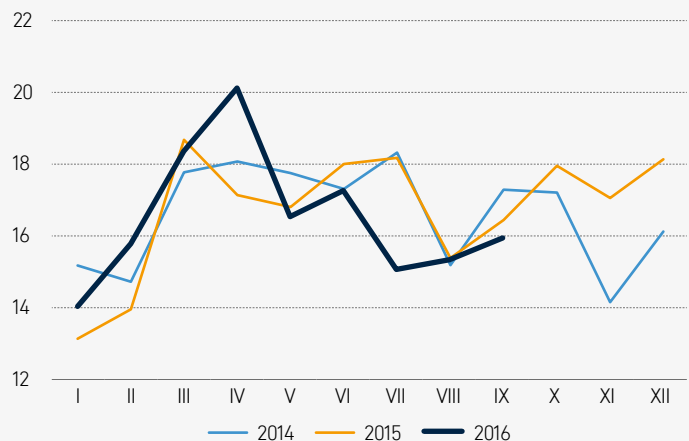
- Począwszy od II kwartału 2016 r. spada liczba zawieranych umów na kredyty mieszkaniowe. Wskutek wzrostu średniej kwoty zaciąganego kredytu w wymiarze wartościowym jest nieco lepiej.
- Narastająco, dzięki dobrym wynikom początku roku, wartość zawartych umów na kredyty mieszkaniowe jest o 3% wyższa niż przed rokiem, ale III kw. , licząc r/r wykazał spadek o podobnej skali.
- IV kwartał zapowiada się słabo. Ze wstępnych danych o sprzedaży w październiku i listopadzie wynika, że spadki, zarówno liczby jak i kwot umów w październiku (r/r) mogą być dwucyfrowe.
- Nadal utrzymuje się dobra jakość portfeli mieszkaniowych, także portfeli kredytów walutowych.
- Wszystkie roczniki kredytów walutowych mają niższą szkodowość od odpowiadających im roczników złotych, choć ze względu na bardzo niski dopływ do portfela nowych rachunków walutowych, udziały rachunków opóźnionych w obsłudze w bilansach bankowych są zbliżone w obu portfelach.
- W III kwartale w portfelu walutowym wzrosła liczba kredytów, które weszły do statusu 90+, być może jest to skutkiem dokonanych przeglądów portfeli przez banki.

Liczba udzielonych kredytów mieszkaniowych

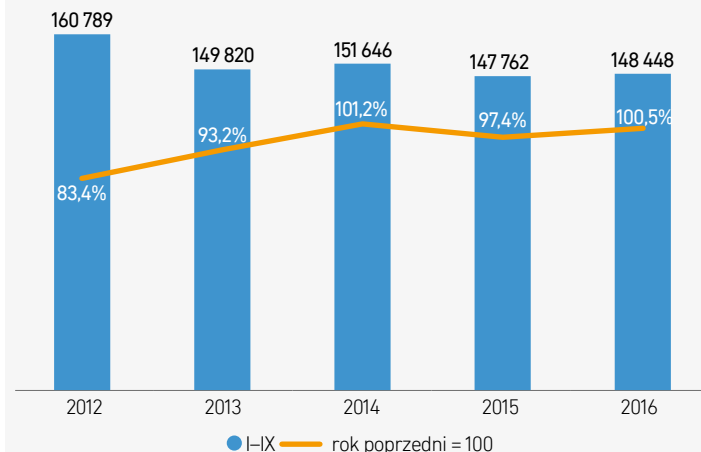
W III kwartale 2016 r. odnotowano wyraźny spadek liczby udzielonych kredytów mieszkaniowych, podpisano o 8,5% mniej (r/r) umów kredytowych w porównaniu z III kw. 2015 r. Słaby był wrzesień, kiedy zwykle rynek kredytów mieszkaniowych się ożywia. We wrześniu udzielono o 6,1% mniej kredytów w porównaniu z rokiem poprzednim. Początek roku wykazywał, do kwietnia, wzrosty liczby udzielonych kredytów. Poczynając od maja poziom kredytowania w każdym miesiącu był niższy w porównaniu z rokiem poprzednim.

Przez 9 miesięcy 2016 r. (styczeń–wrzesień) udzielono o 2,5% mniej kredytów mieszkaniowych w porównaniu z 2015 r. Jest to wynik malejących z miesiąca na miesiąc (od maja) liczby kredytów mieszkaniowych udzielanych w 2016 r.

Liczba kredytów mieszkaniowych udzielonych w kolejnych miesiącach lat 2014–2016 (tys. sztuk)

Liczba kredytów mieszkaniowych udzielonych w okresie styczeń–wrzesień lat 2012–2016 (tys. sztuk)

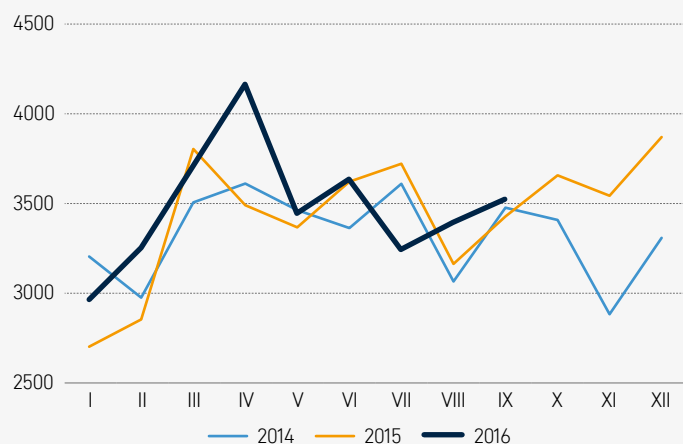
Wartość udzielonych kredytów mieszkaniowych

Wartość umów na kredyty mieszkaniowe zawartych w III kwartale 2016 r. była niższa w porównaniu z III kw. 2015 r., ale spadki wartości umów, tak jak poprzednio, są niższe niż spadki liczby udzielanych kredytów.

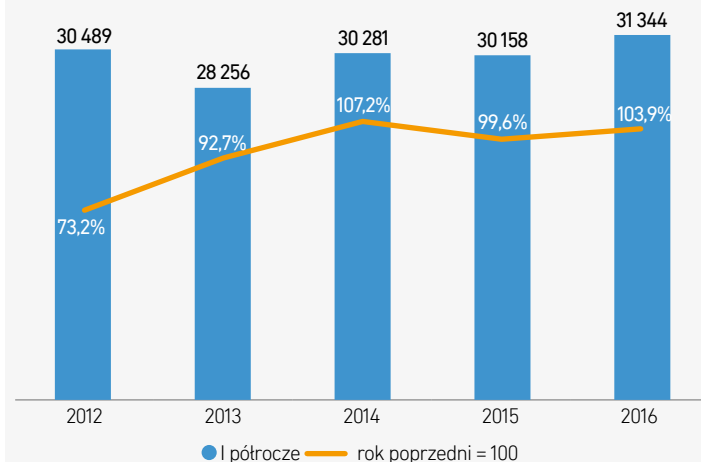
W III kw. banki udzieliły kredytów na kwotę 10 mld zł co oznacza spadek w porównaniu z 2015 r. o 1,5%. Tylko w sierpniu sprzedaż przekroczyła znacząco wyniki roku poprzedniego. Dekoniunktura na rynku kredytów mieszkaniowych, także w wymiarze wartościowym, wydaje się utrwać.

Narastająco od początku roku wartość zawartych w 2016 r. kredytów mieszkaniowych przewyższa wyniki ubiegłoroczne o 3,9% co jest skutkiem dobrych wyników sprzedaży na początku roku. Rok 2016 zamknie się prawdopodobnie na poziomie 2015 r. Kiedy udzielono kredytów mieszkaniowych na kwotę 42 mld zł.

Wartość udzielonych kredytów mieszkaniowych (w mln zł) w kolejnych miesiącach lat 2014–2016

Kredyty mieszkaniowe (w mln zł) udzielone w okresie styczeń–wrzesień w latach 2012–2016

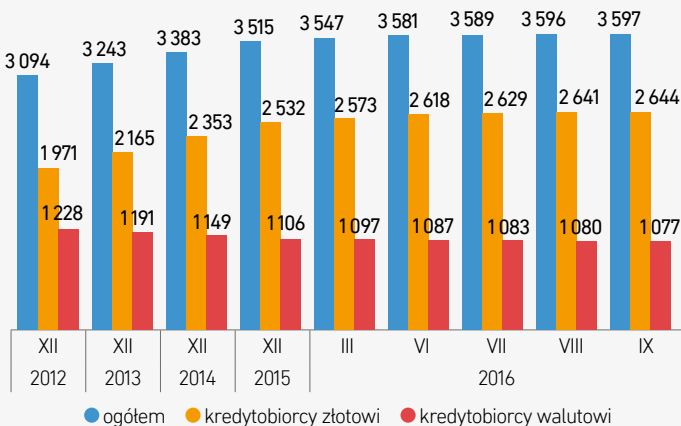
Liczba kredytobiorców, zadłużenie

Rośnie liczba osób zadłużonych w kredytach mieszkaniowych. Rośnie też kwota ich zobowiązań.

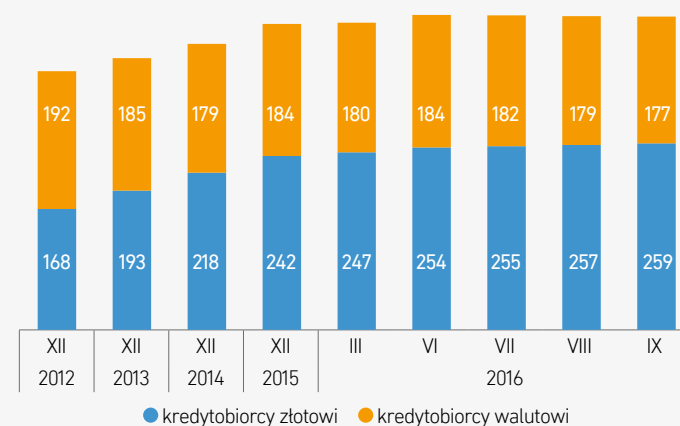
We wrześniu 2016 r., w porównaniu z grudniem 2015 r., 81,6 tys. więcej osób obsługuje kredyt mieszkaniowy. Kredytobiorców złotych przybyło w tym czasie 112,3 tys., walutowców ubyło 29 tys., 124 tys. osób obsługuje jednocześnie kredyt złotowy i walutowy. Osób takich we wrześniu 2016 r. w porównaniu z grudniem 2015 r. jest o 1,5 tys. więcej.

We wrześniu 2016 r. zadłużenie kredytobiorców w bankach z tytułu kredytów mieszkaniowych wzrosło w porównaniu z grudniem 2015 r. o 9,4 mld zł. Wzrost zadłużenia kredytobiorców złotych wyniósł 17 mld zł, zadłużenie walutowców zmniejszyło się o 7 mld zł. Zadłużenie osób posiadających jednocześnie kredyty w złotym i w walutach wzrosło o 668 mln zł.

Osoby (w tys.) obsługujące kredyty mieszkaniowe

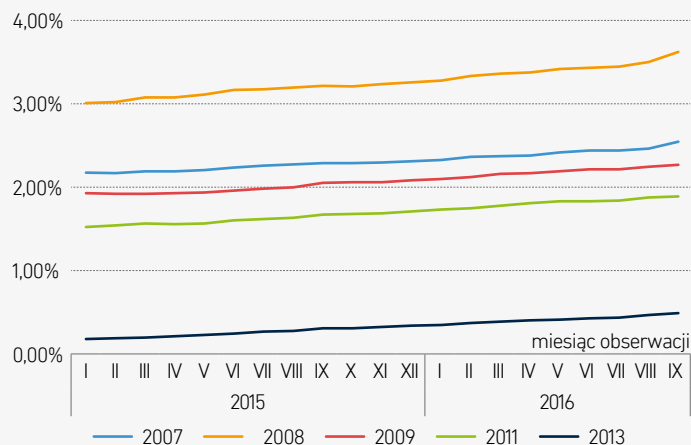
Zadłużenie (w mld zł) w kredytach mieszkaniowych kredytobiorców złotych i walutowych

Jakość udzielonych kredytów

Kredyty pochodzące z „kryzysowych” roczników 2007–2009 są najgorszej jakości (trzy najwyższe linie na wykresie), poziom szkodowości tych roczników jest wyższy niż starszego od nich rocznika 2005 (także od niepokazanego na wykresie rocznika 2006). Najwyższy poziom szkodowości (3,47%) występuje w roczniku 2008.

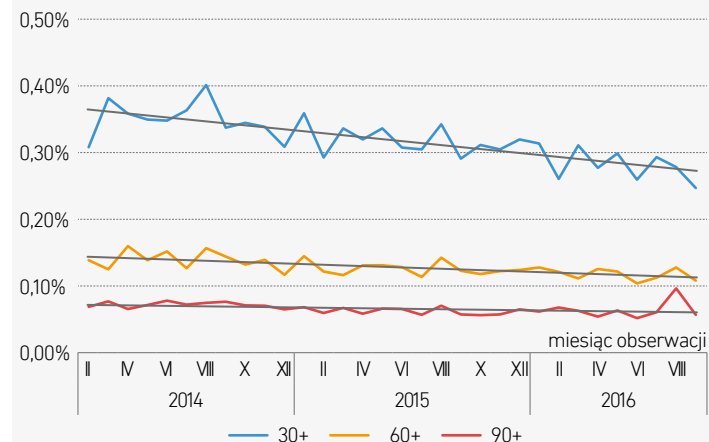
Udział rachunków opóźnionych >90 dni w liczbie kredytów udzielonych w danym roczniku*. Sektor bankowy (bez SKOKów)

* Stosując tę miarę bierzemy pod uwagę, zarówno w liczniku i w mianowniku, wszystkie rachunki otwarte w danym roczniku, także zamknięte w dacie analizy.

Liczba rachunków wchodzących miesięcznie w pierwsze opóźnienie (powyżej 30 dni) wykazuje wyraźny trend malejący. Liczba przejść do wyższych statusów maleje znacznie wolniej. W III kw. miesięcznie przechodziło ze statusu obsługi regularnej do statusu 30+ średnio 0,27% czynnych rachunków, rok wcześniej takich przejść było 0,31%. Wejść do statusu 60+ dni opóźnienia w III kw. było średnio 0,12% liczby czynnych rachunków, przed rokiem 0,13%. Upraszczając, można stwierdzić, że na tyłu rachunkach ich właściciele nie uregulowali kolejnej raty.

Kredyty wchodzące do wyższych statusów opóźnień w obsłudze w % kredytów czynnych w kolejnych miesiącach lat 2014–2016

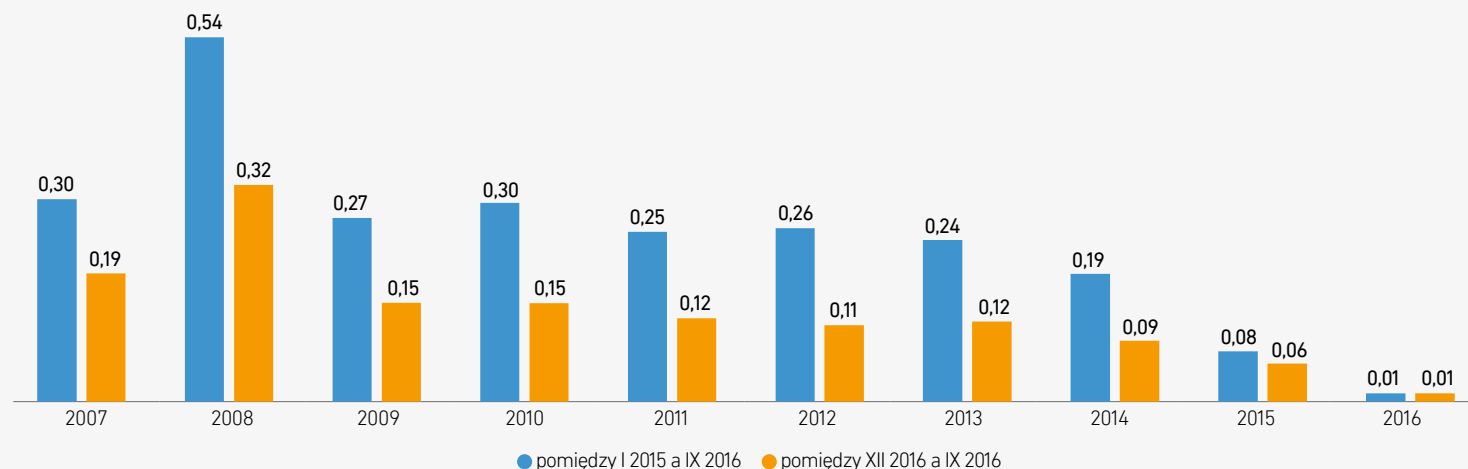
Jakość udzielonych kredytów – tempo zmian

Portfele z lat 2007–2009 mają nie tylko najwyższy ze wszystkich roczników poziom szkodowości, ale też ciągle najwięcej kredytów z tych roczników wpada w status 90+ dni opóźnień.

W najgorszym roczniku 2008 w ostatnich 21 miesiącach 0,54% udzielonych kredytów weszło w status 90+. Roczniki pokryzysowe psują się wyraźnie wolniej.

Za wcześnie jednak na wyrokowanie o oczekiwanym wygasaniu przyrostów opóźnień z czasem, tak jak to obserwuje się na dojrzałych rynkach kredytów hipotecznych. Na dojrzałych rynkach przyrosty defaultów wygasają po 7–8 latach, ale wynika to ze znacznie szerszego niż ma to miejsce w Polsce refinansowania kredytów i pożyczek hipotecznych na tych rynkach.

Wzrost (w pkt. proc.) udziału kredytów opóźnionych >90 dni w ostatnich 9 i 21 miesiącach w rocznikach 2007–2016

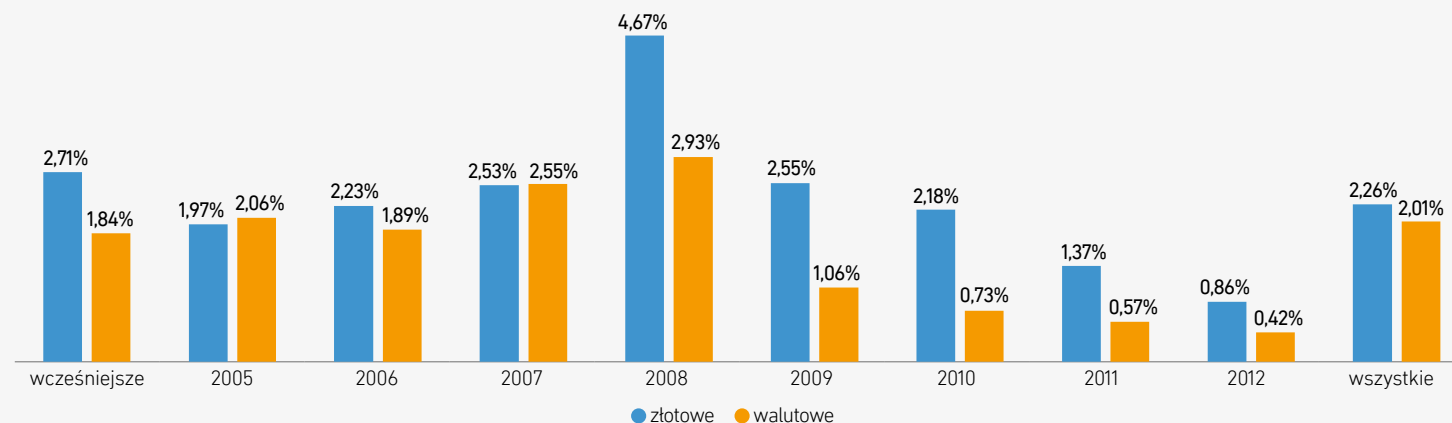

Jakość udzielonych kredytów – porównanie kredytów złotych z walutowymi

Porównanie jakości kredytów walutowych i złotych wygląda różnie w zależności od przyjętej miary. Na wykresie poniżej pokazujemy udziały liczby kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w portfelach we wrześniu 2016 w liczbie kredytów udzielonych w danym roczniku. W liczniku i mianowniku tego wskaźnika są także kredyty, które zostały już zamknięte w statusie regularnym bądź opóźnionym w obsłudze. Liczby kredytów udzielonych i opóźnionych w obsłudze w portfolio walutowym są powiększane o rachunki przewalutowane na złote w trybie windykacji/restrukturyzacji kredytu.

Przy zastosowaniu tej miary kredyty walutowe wykazują niższą szkodowość niż złote. Dotyczy to prawie wszystkich roczników, w których kredyty walutowe były udzielane na dużą skalę. W roczniku 2005, w którym przeważały kredyty walutowe, szkodowość tych kredytów jest obecnie nieco wyższa niż złotych, podobnie w roczniku 2007, w którym przeważały kredyty złote.

Udział rachunków opóźnionych w obsłudze >90 dni w liczbie kredytów udzielonych w danym roczniku. Stan październik 2016 r.

Jakość portfela złotowego kredytów mieszkaniowych i frankowego – przyrosty opóźnień

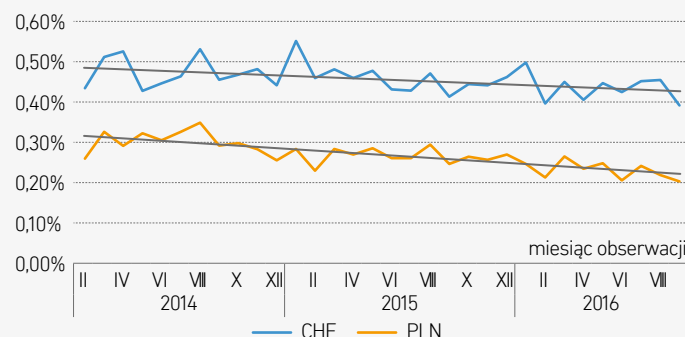
Maleje – zarówno w portfolio złotowym jak i walutowym – odsetek rachunków pogarszających swój status obsługi przechodząc ze statusu regularnej obsługi do statusu opóźniony > 30 dni, natomiast liczba rachunków w statusie nieregularny pogarszających status w III kwartale wzrosła.

Maleje liczba czynnych rachunków walutowych w portfolio bankowych, rośnie natomiast liczba złotowych. Odnoszona do nich liczba rachunków wchodzących w danym miesiącu do pierwszego stopnia opóźnień (>30 dni) w obu portfolio maleje w podobnym tempie.

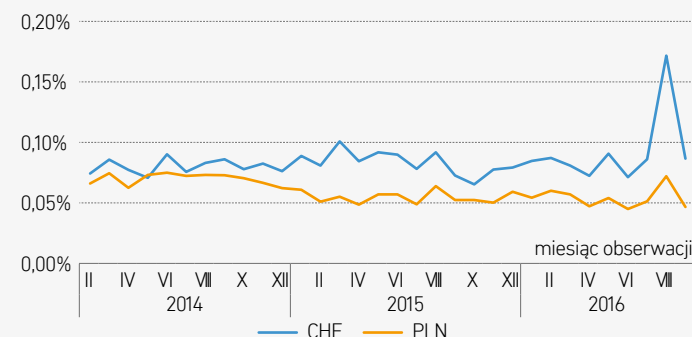
Odsetek rachunków wychodzących ze statusu opóźniony >60 dni i wchodzących do statusu opóźniony >90 dni w portfolio frankowym wzrosła

znacznie w sierpniu 2016 r. W portfolio złotowym wzrost takich przejść w sierpniu 2016 r. był znacznie niższy. Podobnie, także w portfolio frankowym liczby wejść do niższych statusów (>30; >60 dni) w sierpniu nie wzrosły tak znacznie jak w przypadku wejść do statusu >90 dni. Być może sierpniowe odchylenie od trendu jest skutkiem przeglądów portfeli w niektórych bankach.

Wejścia do statusu opóźniony >30 dni w kolejnych miesiącach lat 2014–2016 w % rachunków obsługiwanych w danym miesiącu

Wejścia do statusu opóźniony >90 dni w kolejnych miesiącach lat 2014–2016 w % rachunków obsługiwanych w danym miesiącu

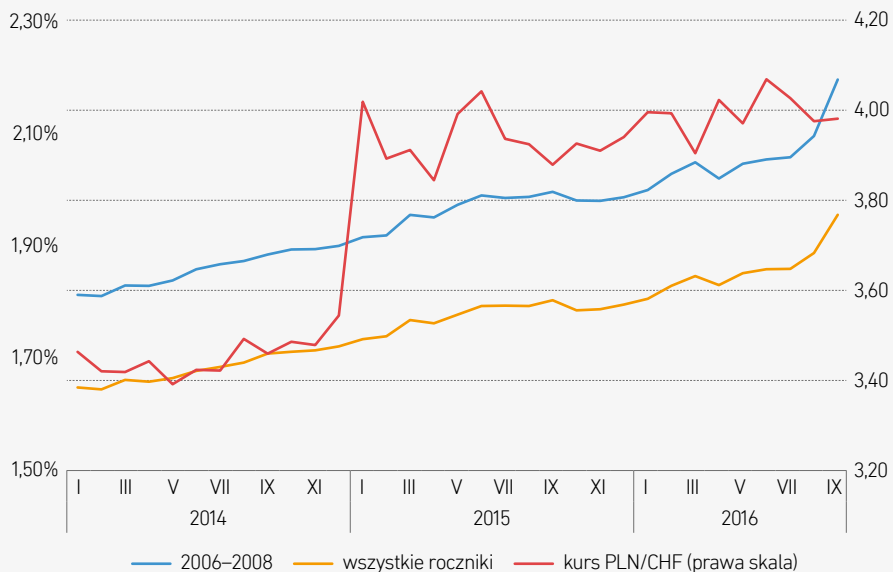

Jakość kredytów we franku szwajcarskim a kurs waluty

W III kwartale kredytobiorcy frankowi nadal wykazywali sporą odporność na wysoki kurs franka szwajcarskiego.

W trzecim kwartale 2016 r. kurs franka szwajcarskiego wobec złotego był dość stabilny. Udział rachunków frankowych opóźnionych w obsłudze w liczbie rachunków udzielonych rósł nieco szybciej, zwłaszcza w sierpniu i wrześniu, w porównaniu z dotychczasowym trendem. Do rachunków obsługiwanych we franku doliczamy tu rachunki przewalutowane z franka na złote jeśli pierwotny rachunek frankowy był w momencie przewalutowania w statusie 90+. W III kwartale było 125 takich rachunków, o 26 więcej niż w II kwartale. Przyspieszenie procesu psucia portfela w III kwartale nie było jeszcze silne i trudno prognozować czy okaże się trwałe. Trudno powiedzieć, jak kredytobiorcy zareagują na kolejne osłabienie złotego wobec franka, które nastąpiło na przełomie listopada i grudnia 2016 r.

Udział rachunków opóźnionych >90 dni w liczbie rachunków udzielonych we franku szwajcarskim. Stany w kolejnych miesiącach lat 2014–2016 oraz kurs franka w tym okresie

Główne obserwacje

- Utrzymują się silne spadki wydawnictwa kart kredytowych i, choć słabsze, liczby czynnych rachunków kart kredytowych. Liczba zawartych nowych umów była po trzech kwartałach, liczona narastająco, niższa r/r o 5,6%, ale kwota limitów na otwieranych kartach była niższa tylko o 1,5%. Oznacza to wzrost przeciętnej kwoty limitu przyznawanego na otwieranej karcie kredytowej.
- W III kwartale przyspieszyły spadki liczby zawieranych umów na karty kredytowe, nadal rosły średnie limity na otwieranych rachunkach kartowych.
- Mimo spadku liczby nowych rachunków kart kredytowych, liczba posiadaczy kart kredytowych, po kilku latach spadków się ustabilizowała, a liczba osób z kartami aktywnymi nawet wzrosła.
- Wydaje się, że po obniżce stawek interchange niektóre banki dostosowały do tej zmiany swoje modele biznesowe. Traktują karty jako produkt uzupełniający ofertę kierowaną do już sprawdzonych klientów. Stąd wzrost średnich limitów na kartach, ale też mniej kart oferowanych nowym klientom.

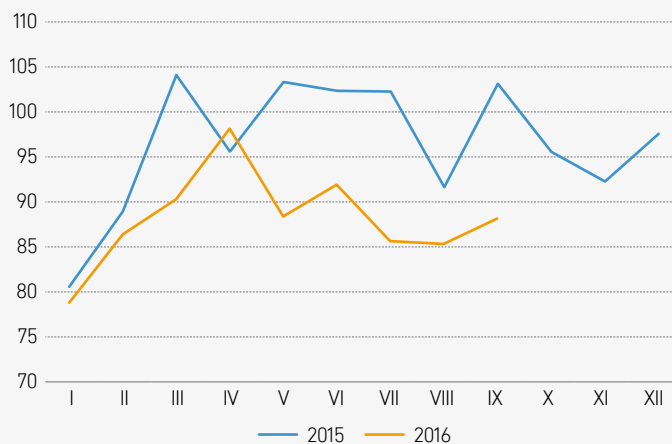
Liczba wydanych kart kredytowych

Nadal utrzymuje się spadek liczby otwieranych rachunków kart kredytowych.

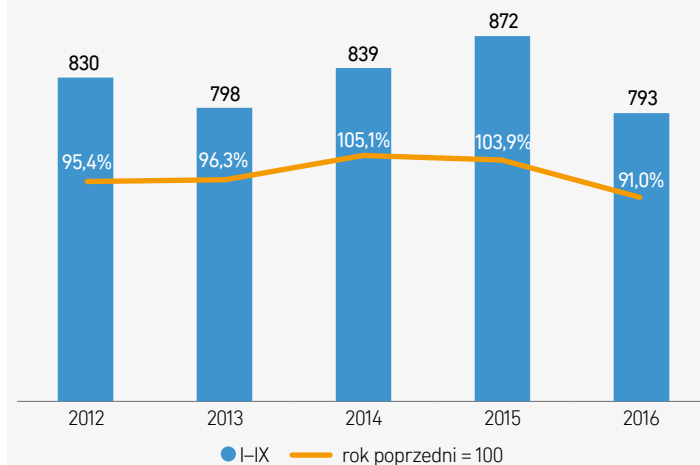
Utrzymuje się, wyraźna tendencja spadkowa w liczbie wydawanych kart kredytowych. W III kw. 2016 r. wydano o 13% mniej kart kredytowych w porównaniu z III kw. 2015 r. Spadek r/r we wrześniu wyniósł 14,5%. Kilkunastoprocentowe spadki widoczne od maja to prawdopodobnie rezultat zmian modeli biznesowych przez niektóre banki w obszarze wydawania kart kredytowych. Rzadziej oferuje się karty osobom nie mającym relacji z bankiem.

W okresie styczeń – wrzesień banki otworzyły 793 tys. rachunków kart kredytowych. Jest to najniższy poziom od 10 lat. Spadek liczby wydanych kart wyniósł 9%. Prawdopodobnie, na koniec roku spadek jeszcze będzie głębszy.

Liczba kart kredytowych wydanych w kolejnych miesiącach lat 2014–2016 (tys. sztuk)

Liczba kart kredytowych wydanych w okresie styczeń–wrzesień w latach 2015–2016 (tys. sztuk)

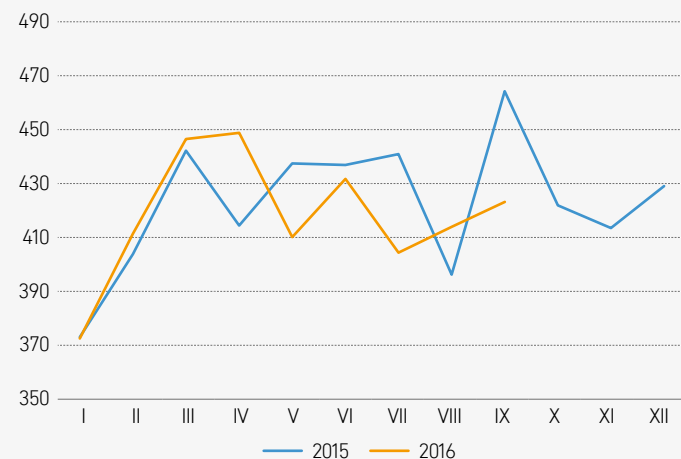

Wartość limitów na otwieranych rachunkach

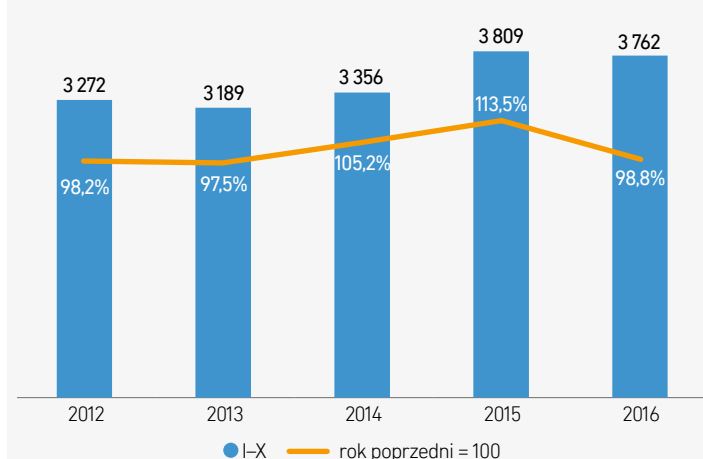
Spadki wydawnictwa kart kredytowych w wymiarze wartościowym (kwota limitów na otwieranych rachunkach) są znacznie niższe niż w wymiarze liczbowym. Spadek r/r kwot przyznanych limitów na rachunkach otwartych w III kwartale 2016 r. wyniósł 4,8%. We wrześniu spadek był wysoki (8,9%) lecz był to efekt wysokiej ubiegłorocznej bazy odniesienia. W ujęciu wartościowym poziom przyznawanych limitów był stabilny (410–420 mln zł średnio w miesiącu w III kw.).

W okresie styczeń–wrzesień 2016 r. kwota limitów na otwieranych rachunkach była o 1,2% niższa niż w 2015 r. Podobny wynik odnotowaliśmy po I półroczu, o czym pisaliśmy w poprzednim Kredyt Trendy. Wydaje się, że po obniżkach stawek interchange wydawcy kart koncentrują się na znanych sobie klientach, a tym mogą przyznawać wyższe limity kredytowe.

Kwoty przyznanych limitów na rachunkach kart kredytowych otwartych w kolejnych miesiącach lat 2015–2016

Kwoty limitów na otwieranych rachunkach kart kredytowych w I półroczach lat 2012–2016 (mln zł)

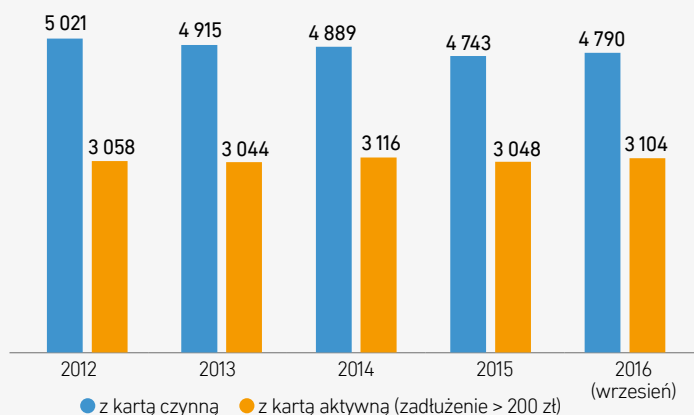
Liczba posiadaczy kart, w tym aktywnych

W 2016 r. wzrosła, mimo spadku liczby czynnych rachunków i spadku liczby otwieranych rachunków, liczba osób posiadających kartę kredytową. Co ważniejsze rośnie liczba posiadaczy rachunków aktywnych.

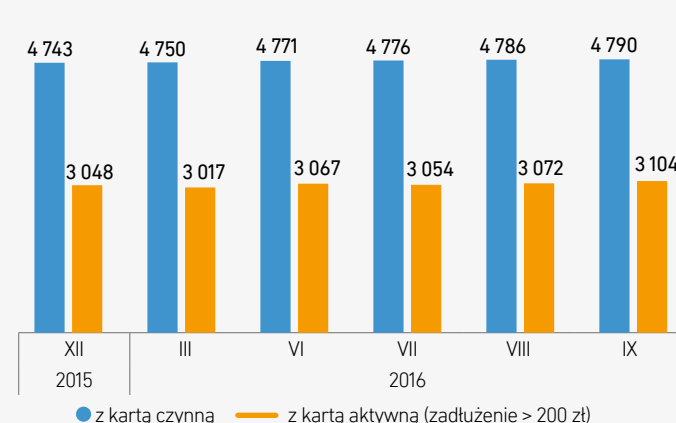
W ostatnich latach malała liczba posiadaczy kart kredytowych, w latach 2012–2015 ubyło 258 tys. Ubywało głównie osób nie używających posiadanych kart. Liczba osób używających kart (definiujemy te osoby przez zadłużenie na rachunku powyżej 200 zł) była w tych latach stabilna. W 2016 r. odnotowujemy wzrosty liczby zarówno posiadaczy kart jak i osób je używających.

W 2016 r. rośnie, choć powoli, liczba osób posiadających kartę kredytową. Od początku roku takich osób we wrześniu przybyło 47 tys. (1%). Osób używających posiadana kartę jest o 57 tys. więcej (2%). 64,8% posiadaczy ma na rachunku saldo kredytowe >200 zł, które interpretujemy jako rachunki aktywne. Od grudnia 2015 r. odsetek aktywnych posiadaczy wzrósł o 0,8 pkt proc.

Liczba posiadaczy kart kredytowych, w tym osób z kartą aktywną, na koniec lat 2012–2015 i we wrześniu 2016

Liczba posiadaczy kart kredytowych, w tym osób z kartą aktywną

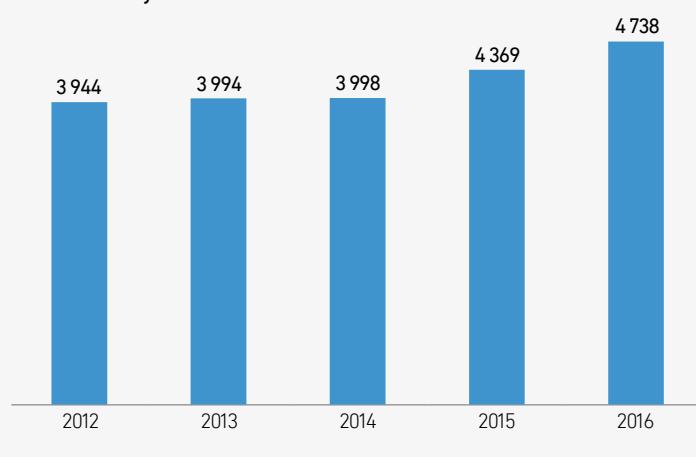
Limity na rachunkach kart i ich wykorzystanie

W 2015 r. wydawcy kart zaczęli przyznawać wyższe limity na otwieranych rachunkach kart kredytowych, rosną też średnie limity na rachunkach czynnych. Po III kw. potwierdza się zauważona po I półroczu tendencja wzrostowa w stopniu wykorzystania przyznanych limitów.

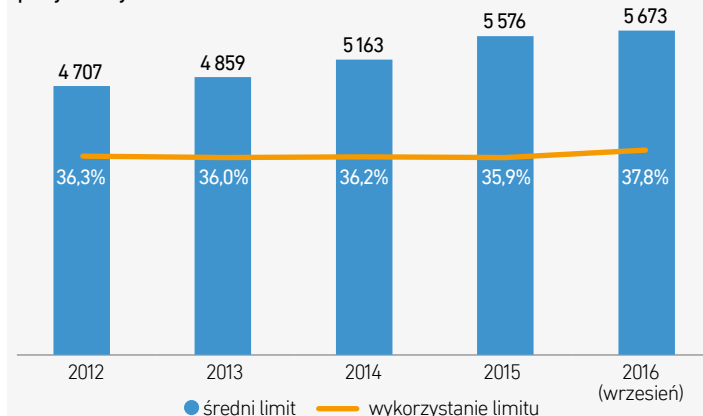
Silne spadki liczby wydawanych kart kredytowych przy utrzymywaniu się na zbliżonym poziomie kwot przyznawanych limitów oznaczają wzrost średniej kwoty przyznawanych limitów. Za tą arytmetyczną zależnością kryje się istotna zmiana strategii wydawców kart. Większość z nich wydaje się oferować produkt głównie znanym sobie, sprawdzonym klientom. Średni limit na czynnych rachunkach jest wyższy niż na rachunkach

otwieranych. Średni limit na kartach czynnych we wrześniu 2016 przewyższał średni limit na nowych rachunkach otwieranych w 2016 r. o blisko 20%. Na nowo otwieranych rachunkach przyznawane są niskie limity. Rachunki z niskimi limitami są szybciej zamykane. We wrześniu 2016 „kartowcy” wykorzystali 37,8% przysługującego im limitu kredytowego co oznacza wzrost w porównaniu z grudniem 2015 r.

Średni limit na kartach kredytowych wydawanych w okresie styczeń–wrzesień w latach 2012–2016

Średni limit na czynnym rachunku karty kredytowej w grudniu lat 2012–2015 i we wrześniu 2016 oraz relacja zadłużenia do przyznanych limitów

Raport kwartalny Biura Informacji Kredytowej KREDYT TRENDY

Opracowano przez Departament Business Intelligence w Biurze Informacji Kredytowej S.A.

Wszelkie uwagi i pytania dotyczące niniejszej publikacji prosimy kierować do Sławomira Grzybka (tel. 22 348 4240), Andrzeja Topińskiego (tel. 22 348 4269), Waldemara Rogowskiego (tel. 22 348 42 60) lub mailem na adres: kredyttrendy@bik.pl.

Opracowanie graficzne: Pracownia Register
Zdjęcie na okładce: www.fotolia.com

Informacje statystyczne przedstawione w materiale wynikają z aktualnego stanu bazy danych BIK, która opiera się na danych przekazywanych przez instytucje finansowe. Dane gromadzone w bazie BIK mogą być przedmiotem aktualizacji przez instytucje finansowe, które są ich właścicielami. BIK zastrzega, że taka aktualizacja może obejmować również dane historyczne, które były już publikowane, co może spowodować zmianę wartości danych historycznych. BIK dokłada wszelkiej staranności, by dane używane do przygotowania opracowania, były kompletne i aktualne, jednakże nie ponosi odpowiedzialności za decyzje biznesowe podejmowane na podstawie niniejszych informacji.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wszelkie autorskie prawa majątkowe do materiałów zawartych w raporcie KREDYT TRENDY stanowią własność BIK S.A. Jakikolwiek ich wykorzystanie, rozumiane jako rozpowszechnianie, kopiowanie, modyfikowanie, dystrybuowanie, transmitowanie, publikowanie oraz prezentowanie w całości lub części wymaga podania informacji, iż źródłem jest BIK S.A.

Row	Column	Value
1	1	1000
2	1	900
3	1	800
4	1	700
5	1	600
6	1	500
7	1	400
8	1	300
9	1	200
10	1	100
11	1	0
12	1	100
13	1	200
14	1	300
15	1	400
16	1	500
17	1	600
18	1	700
19	1	800
20	1	900
21	1	1000

